

Tre fine oplevelser fra Festival of Wonder 2015: Forman Brothers med deres gigantdukke i 'Et poetisk måneskinsmøde', der i Silkeborg foregik ved Jysk Musikteater (stort foto). Mens canadiske Theatre Incliné's forestilling, 'Thread' om kvinder og krig (lille foto øv.tv) var stærkt bevægende, tog græske Merlin Puppet Theatre på barsk og humoristisk vis livet af deres dukker i 'Clowns Houses' (lille foto ned tv.) Fotos: Peter Birk - festivalfotograf for FOW

Hele verden i Silkeborg

10-11-2015

Festival of Wonder trækker mange dedikerede tilskuere, der fast valfarter til Silkeborg hvert andet år for at opleve internationale og danske højdepunkter udi dukketeaterkunst. De fik som vanligt tilbudt en række forestillinger af høj klasse, men om man i år mødte de helt store hjertegribende kunstneriske øjenåbnere, er nok et spørgsmål om personlig smag. Festivalen er under alle omstændigheder et unikt mødested for alle dukketeaterinteresserede. Her følger en laaang reportage...

Af: Carsten Jensen

Torvet i Silkeborg er for tiden under belejring og forvandling. En række gigantiske cementtårne, mørtelanlæg eller hvad den slags nu hedder, konkurrerer med store entreprenørmaskiner om opmærksomheden hos de noget skeptisk-udseende lokale, der kan stå ved hegnet rundt om byggepladsen og kigge på molesteringen af deres torv. Hvorfra også byens grundlægger, fabrikant Drewsen, har måttet vige pladsen - statuen er røget i eksil ved Papirfabrikken - mens der etableres en underjordisk parkeringskælder i to etager. 223 flere biler skulle der så blive plads til, ligesom der lægges an til et nyt og storladent torvecenter.

Torvet ser følgelig ikke ret pænt ud lige nu, og projektet deler byens borgere, men Deres udsendte kunne i det mindste glæde sig over at have fået et værelse mod bagsiden (med kig til Silkeborg Langsø såmænd) på hotel Dania, der har ligget på torvet siden 1848 og er et af de to primære indkvarteringssteder for de tilreisende teaterfolk og -kiggere

FAKTA

- Festival of Wonder 2015 blev afviklet 5-8. november som offentligt arrangement, mens der også blev spillet en lang række lukkede skoleforestillinger i dagene før og efter festivalen.

. Festivalen - der også lyder navnet Silkeborg Dukketeaterfestival - har eksisteret siden 1986, blev international i 1990 og har fundet sted årligt indtil 1999. Siden da har det været en biennial festival.

- 2015-Programmet bød bl.a. på 18 danske og 16 internationale teatre og sammenlagt over 100 events, hvori indgik film, bagstage-talks, værksteder for børn, udstilling m.v.

- De internationale forestillinger kom fra Holland, Canada, Taiwan, Tyskland, Grækenland, Israel, Frankrig, Irland, Norge, Sverige og Tjekkiet. To af de danske forestillinger måtte aflyses pga. sygdom (Teater Værks 'Smack') og tekniske problemer (Sofie Krog Teaters 'Circus Funestus').

- Festivalen blev støttet økonomisk af Silkeborg Kommune og Scenekunstudvalget samt en lang række fonde, ambassader og institutioner.

Se mere på www.festivalofwonder.dk el. www.dukketeaterfestival.dk

Og se evt. foromtalen af festivalen, '[Tjekket dukketeater](#)'...

fra hele verden, der valfarter til byens store internationale dukketeaterfestival, som i år blev afviklet fra 5.-8. november.

Gengangerne

Er torvet ikke til at kende, så lignede Festival of Wonder (FOW) heldigvis sig selv: Samme udmærkede spille- og samlingssteder, samme gode logistik – og samme fine buket af interessante internationale forestillinger, garnet med et lignende antal danske. Og som vanligt noget for alle aldersgrupper, fra blæbørn til oldinge - og mange for hele familien.

Og som hardcore deltager på de biennale festivaler kan man også hurtigt konstatere, at der både er mange gengangere på teaterfronten (teatre dog med nye forestillinger, teaterfolk fra nær og fjern med mod på flere oplevelser) og publikumssegmentet.

Man støder således ind i rigtig mange lokale, der har gjort det til en god vane at afsætte en lang weekend i animationsteatrets tegn hvert andet år. Om det så er familier med børn, unge eller voksne par eller pensionister med nyvunden tid til at være kulturelle. Mange snakker frimodigt højt ved indgange og cafeborde om oplevelser på tidligere festivaler og forventede ditto i år – og har de nye venner med, bliver disse energisk ført ind i festivalens logistiske univers. Og der bliver generelt set ganske mange forestillinger i løbet af festivalens fire dage.

Biennal gensynsglæde

Og det er så langt fra kun de lokales festival. Deres udsendte løb således flere gange ind i tre par i den modne alder (60+), der havde hjemsteder i andre byer i landet, men har besluttet sig for at mødes hvert andet år i Silkeborg for at se en række forestillinger sammen. Man gør det ikke i embeds medfør, men alene af interesse for teaterformen - og vel også det sociale samvær. Og de var ikke kostforagtere: Der skulle ses forestillinger for både børn og voksne ad libitum i løbet af opholdet.

Nu skader det heller ikke, at billetpriserne er så behageligt lave, at selv storindkøb af adgangstegn ikke vælter budgettet. Og flere gratis forestillinger og events blev der såmænd osse budt på.

Udover det danske tungemål er der også godt med internationale gæster blandt tilskuerne. Mange er selv med i forestillinger og kigger kollegernes værker ud mellem egne arrangementer, men der er også mange festivalarrangører og fagfolk, fordi FOW er et godt sted at mødes og snakke fag og netværke.

Alle disse dedikerede tilskuere er selvfølgelig en stor gevinst for festivalen og stemningen - og for den sags skyld billetsalget, hvor der oftest må meldes udsolgt til de fleste forestillinger længe før festivalstart. På den måde betyder det mindre, at man sagtens kan løbe ind i folk i Silkeborg, der ikke aner en dyt om, at der afvikles en stor og prestigefyldt international teaterfestival lige under næsen på dem.

Tjekkisk dominans

Og så til selve kunsten under de fire fyldte festivaldage i Silkeborg, hvor Deres udsendte forsøgte at nå alle de internationale forestillinger, idet de mange gode danske tilbud for størsteparten var set (og i øvrigt anmeldt her på portalen).

Det blev til 12 udenlandske, to danske - og to film. Samt mange snakke med teaterfolk og tilskuere. Festivalens kunstneriske leder, Ulla Dengsøe, har et rigtigt godt øje til tjekkisk animationsteater, som satte et tydeligt aftryk på dette års festival.

Ikke alene var Forman Brothers tilbage for tredje gang med det store telt, som rummer den efterspurgte nycirkusforestilling 'Obludarium' - teatret stod også for åbningsforestillingen, 'Aladdin', der er en coproduktion med franske Théâtre du Jeu de Paume, og for en spektakulær udendørs åbningsevent (der blev gentaget de følgende aftener) i form af 'Et poetisk måneskinsmøde', hvor en otte meter høj kæmpedukke i metal og træ møder en danser, der i Silkeborg var placeret på toppen af Jysk Musikteater og trodsede den silende regn på vej mod favnen hos giganten, som blev bragt frem af en kran (venligst sponsoreret af et lokalt kranfirma) og ni dukkeførere.

Det hele blev ledsaget af lys og røg og nyskrevet musik i en pompøs indpakning. Og var ganske bevægende.

Der indgik også masser af lys og røg og musik og dukker og scenografiske finurligheder i 'Aladdin', den klassiske historie taget fra 'Tusind og en nat' - og et fornemt initiativ med danske Claus Mandøe som fortæller under gæsteforestillingerne i Silkeborg.

Han gjorde det glimrende i en forestilling, der nok havde masser af dukker, skyggespil og dekorative indslag og teaterteknik, der fornuftigvis ikke forsøgte at tage kampen op mod filmfinesser og computeranimationer, men alligevel ind imellem forekom mindre overbevisende i objekthåndtering og historieafvikling.

Mere tjekkisk

Mere vellykket i al sin enkelthed var småbørnsforestillingen 'Lammet der faldt ned fra himlen', med de tjekkiske kolleger fra Naive Theatre, hvor et cirkusunivers af trædukker og stor genkendelighed dannede ramme for fortællingen om lammet, der så gerne ville tilbage til de andre lam(meskyer...).

Og så blev der efter selve forestillingen budt på legestue med rekvisitterne for dem, der ville. Hvilket var det nærmeste, som Deres udsendte til sin store lettelse kom det interaktive, publikumsinddragende teater, der orkanagtigt fyger ind over dansk børneteater i disse år...

Sidste tjekkiske indslag på årets FOW var det berømte Drak Theatre med 'Georges Méliès' sidste trick'. Særdeles underholdende var historien om den autentiske franske skuespiller, illusionist og tryllekunstner, der som filminstruktør skabte trickfyldte stumfilm. I forestillingen sidder han på et plejehjem og venter

på døden - som kommer forbi i flere grumme skikkelser, men hele tiden bliver snydt af den gamle magiker.

Men selvom FOW som altid formår at strække animationsbegrebet til det yderste, var denne forestilling altså mere gedigent trylleri og veludført slapstick end dukketeater. Men bestemt meget fornøjelig...

Israelske færdigheder

Nævnes skal også her israelske Yael Rasooly med soloforestillingen 'How Lovely' - hvor det tog længere tid at få publikum på plads end at spille forestillingen, der ikke varede mere end et kvarters tid, men nåede at aflevere en skræmmende historie om en barndom, hvor musiklektioner blev til overgreb og familiehemmeligheder - og en tom cellokasse spillede mange roller...

Yael Rasoolys teater af samme navn var også med på FOW i 2013 med 'The House by the Lake', hvor der både forstemmende og humoristisk tages livtag med holocaust. Hun har tydeligvis ingen berøringsangst overfor tunge emner, men anvender dog også sine mange kunstneriske talenter på anden vis, idet hun i Silkeborg også diverteerede med sit 'Gramophone Show', hvor hendes flotte stemme gav liv til evergreens fra første del af sidste århundrede.

Deres udsendte mødte i Silkeborg et par tilskuere, der ikke ville se hendes forestillinger, fordi hun er israeler og dermed pr definition med til at undertrykke palæstinenserne - og således blev der også præsenteret en politisk dagsorden under festivalen...

Voldtægter og brutale dødsfald

Virkeligheden overmandede også publikum ved canadiske Theatre Inclinés grumme 'Threads', der var en næsten alt for vedkommende forestilling om overgreb mod kvinder i krigszoner.

Angiveligt er forestillingen blev til på baggrund af indvandrerkvinders fortællinger, men man bruger et mytisk set-up om en Mountain-Women, der spærres inde i kælderlignende omgivelser efter en voldtægt og føder et specielt barn med en hestehov i stedet for den ene fod. Både heste, naturfolk - og altså voldtægter - fylder meget i fortællingen og forestillingen, der var bevægende og tankevækkende, men også vældig symboltyngt og patosfyldt.

Og selvom der også var masser af død og lemlæstelse i græske Merlin Puppet Theatres 'Clowns Houses', blev brutaliteterne her afleveret med megen humor i et set-up, hvor man følger seks komisk-tragiske skæbner, der lever ensomt i hver sin lejlighed i samme bygning, inden de alle rammes af en grum skæbne. Eksekveret med flot dukkeføring og skægge dukker. Og en repeterende spillekarakter, der fik hamret pointerne ind som bundgarnspæle i blødt sand...

Tranter på glatis

Den eventuelle tilbageværende læser skal slippe for at læse om samtlige forestillinger, men her er lige de to, der ud fra Deres udsendte forventninger henholdsvis skuffede og overraskede mest.

Forestillingerne fra Stuffed Puppet Theatre er altid et tilløbsstykke i Silkeborg. Australisk-fødte Neville Tranter, der har boet i og virket fra Holland siden 1978, er en eminent dukkemager og -fører, hvis scenemagi gør, at man slet ikke lægger mærke til ham selv, når han ellers fuldt synligt og med slet skjult stemmeføring udleverer sine mageløse dukkers ofte tumultariske liv.

Men Deres udsendte var langt fra ene om at føle en vis skuffelse over 'The King', der er en historie om en superstjernes fald, spundet meget direkte over en slags kloning af Elvis Presley og Michael Jackson og et set-up med sikkerhedsfolk, manager, skummel læge m.v.

Forestillingen var skæmmet af vildt mange udgange, hvor dukker blev hentet ind fra den ene eller den anden side, og et ikke specielt vellykket samspil med Wim Sitvast, der slet ikke matcher Tranter - som faktisk er bedst, når han er alene på scenen med sine dukker.

Men forestillingen har da potentiale, som bare ikke blev forløst her. Og måske hænger det sammen med - som et par af hans kolleger forklarede Deres udsendte - at han er så efterspurgt fra alle festivaler, at han kommer med nye forestillinger, inden de er helt færdige...

Taiwanesisk overraskelse

Til gengæld overraskede 'Watershed' af Tayuan Puppet Theatre Company fra Taiwan positivt.

Teatret var også med på FOW 2013 med 'Musenes bryllup' - der mest imponerede ved at være en mandskabstung, men også langstrakt, børneteaterforestilling med en fortæller, fire dukkeførere og fire musikere plus et par teknikere - men denne gang fungerede den eksotiske magi meget bedre.

Forestillingen blev lanceret som vanddukketeater, men vandet blev nu mest brugt til at se et par fisk plaske rundt og så afslutningsvis være åstedet for to selvmord af hovedpersonerne i det, der trods en temmelig barsk kærlighedshistorie med jalousi, druk og hor og altså et par dødsfald var alderssat til blot 12 år.

Det gjorde nu ikke så meget, for da Deres udsendte så den søndag formiddag sammen med over 100 andre tilskuere, var der ingen børn - udover en enkelt pige under den stipulerede målgruppe - men primært det på festivalen så velkendte segment af 50+'ere, der nok kunne stå for mosten.

Og det var faktisk en flot forestilling med tre dygtige dukkeførere og to sangere - den ene også musiker - der sang handlingen ud på smukt engelsk ganske som dialogen, så der var virkelig gjort et stort stykke arbejde for at gøre den originale taiwanesiske tekst og klassiske KUN-opera tilgængelig for vestlige ører og øjne.

Her hjælper det nok også, at instruktøren Robin Ruizendaal er østriger, men har været tilknyttet asiatisk dukketeater i et par årtier og både er kunstnerisk leder af Taiyuan Puppet Theatre Company og leder af et dukketeatermuseum.

Mumford længe leve...

En anden behagelig overraskelse udspillede sig ikke på en scene, men i Bio Silkeborg, der under festivalen viste film med dukketeater som det indlysende tema.

Blandt dem Richard Butchins bevægende 'An Attic full of Puppets', hvor han portrætterer den 94-årige dukkeartist (dukkemager, scenograf, spiller, manager, you name it...) Frank Mumford, der bor i en lille lejlighed i Notting Hill-kvarteret i London og har fyldt sit loft med dukker og minder fra en over 70 år lang karriere. Men den halvdøve, halvblinde kunstner var stadig fuld af liv og britisk humor og fortalte om sit lange liv med dukker og optræden på alverdens store og små scener - mens de gamle dukker blev båret frem.

Trods alle gebrækkelighederne var det en særdeles livsbekræftende oplevelse at se og høre den gamle mand fortælle. Han havde naturligt nok ikke de store forventninger til sin egen fremtid - og han døde i øvrigt også i juli 2014 kort før sin 96 års fødselsdag. Hans sidste ord var angiveligt: 'I am OK'...

Også en 20 minutters objektteater-film over H.C. Andersens 'Snedronningen' blev vist i Bio. 'Gerdas vej' var ligeledes en fin lille teaterpauseting, lavet af den franske illustratør og animationsfilmskaber Jeremy Pailler. Og til formålet med dansk speak af Teatret Møllens Klaus Andersen - som i øvrigt også havde tjansen som konferencier på åbningsaftenen, godt hjulpet af Folmer Kristensen, der havde rollen som en noget tilbagestående lillebror med sans for dårlig timing og konstante fald fra scenekanten.

Det var et velkomment indslag blandt alle de forventelige taler af festivalleder, borgmester, kulturudvalgsformand m.v. - som naturligvis hyldede både festivalens internationale vingesus og Silkeborgs lyksaligheder.

Farvel til Tollundmanden

Festival of Wonder 2015 gav mange gode oplevelser og er fortsat det ultimative sted i Norden, hvis man vil møde internationalt og dansk animationsteater af høj klasse og snakke fag og netværke omkring samme.

Årets udgave havde måske ikke helt de åndeløst betagende og kunstnerisk uvirkeligt dygtige internationale forestillinger, som man er stødt på ved tidligere festivaler, men der var meget at komme efter - Deres udsendte nåede som den eneste internationale dog ikke lige den tyske samproduktion, 'Tryllefløjten' med Thalias Kompagnons og Ensemble Kontraste, som ellers fik mange fine ord med på vejen, og hvor man havde samlet klassisk opera, et stort orkester og utraditionelt dukkespil.

Men så kan det samtidig glæde, at de fleste danske forestillinger - som så på det groveste er udeladt i denne alenlange reportage - var særdeles alvorlige konkurrenter til topplaceringer udi kvalitetsudbuddet...

Deres udsendte tog i hvert fald beriget fra Silkeborg - hvor det også lige blev til et kig til Tollundmanden, der fjæler sig på det lokale egnsmuseum.

Objektteater er det ganske vist ikke og der kommer givet ikke snore i den gamle gut til en mulighed forestilling, selvom han ellers udstråler både dramatisk væld og spændende fortællinger.

Til gengæld kommer den levende kunst - og de livlige dukker - igen til Silkeborg om to år. Det er allerede tid til at glæde sig til FOW 2017. Og så er torvet nok osse blevet pænere...